

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av informationssamhällsbalken

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av informationssamhällsbalken (RP 4/2015 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört:

- konsultativ tjänsteman Tomi Lindholm, kommunikationsministeriet
- jurist Miina Ojajärvi, Konkurrens- och konsumentverket
- juridisk chef Marko Lahtinen, FiCom ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- Kommunikationsverket
- Finnet-förbundet rf.

PROPOSITIONEN

I denna proposition föreslås det att informationssamhällsbalken ändras så att förbudet mot marknadsföring av telefonabonnemang förlängs med tre år.

Dessutom ska Kommunikationsverket ges rätt att meddela föreskrifter om tekniska egenskaper hos televisionsapparater och avkodningssystem.

Lagen avses träda i kraft den 2 juli 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår att det nuvarande förbudet mot marknadsföring per telefon, som var avsett att gälla för en viss tid, förlängs med tre år från den 2 juli 2015 i oförändrad form. Enligt 201 § i in-

Betänkande KoUB 1/2015 rd

formationssamhällsbalken (917/2014) får telefonabonnemang till mobilnät inte marknadsföras till konsumenter per telefon, om inte konsumenten uttryckligen ber om det. Men förbudet gäller inte marknadsföring till operatörens egna mobiltelefonkunder.

Marknadsföring per telefon har tidigare varit ett av de viktigaste sätten för teleföretagen att skaffa nya kunder. Den här formen av marknadsföring har emellertid fört med sig en hel del problem och antalet klagomål från konsumenterna har varit påfallande stort. Många av problemen är en följd av operatörernas försök att få en kund som avser att gå över till en konkurrerande operatör att ändra sig och stanna kvar hos den gamla operatören. Många konsumenter hade svårt att per telefon skapa sig en klar bild av villkoren i ett komplicerat servicepaket och på grund av den praxis med uppsägning av abonnemang och nummeröverföring som man gick in för i marknadsföringen blev en del användare tvungna att utan ett fungerande gammalt mobilabonnemang vänta i många dagar på att det nya abonnemangen skulle öppnas. Ibland kunde marknadsföringen rentav resultera i att kunden blev sittande med två abonnemang som de var tvungna att betala månadsavgifter för. Alla dessa missförhållanden ledde till ett totalförbud för marknadsföring av mobilabonnemang per telefon.

Under expertutfrågningen har det påpekats att förbudet mot marknadsföring per telefon kan få negativa konsekvenser för konkurrensen, framför allt när det gäller villkoren för nya företag på marknaden men också i det avseendet att konkurrensen mellan de nuvarande aktörerna minskar. Enligt utredning till utskottet har förbudet ändå sett till helheten haft positiva effekter. Konkurrensen mellan mobiltelefonoperatörerna har förblivit hård, antalet klagomål från konsumenterna har minskat klart och konsumentprisen på mobilabonnemang har dessutom sjunkit.

Utskottet fäster också uppmärksamhet vid att förbudet mot denna typ av marknadsföring har relevans med avseende på den i grundlagen tryggade yttrandefriheten. Grundlagsutskottet har behandlat förbudet mot marknadsföring per telefon i sitt utlåtande GrUU 6/2012 rd, där utskottet utifrån skäl som närmare redovisas i utlåtandet ansåg att förslaget inte är helt oproblematiskt med avseende på yttrandefriheten men utskottet fann inte heller några grundlagsrelaterade hinder för ett förbud.

Enligt kommunikationsutskottet är det viktigt att konsumenternas ställning tryggas och att de problem som marknadsföringen per telefon tidigare medförde kan avvärjas, vilket uttryckligen är syftet med regleringen. Utifrån utredning menar utskottet att det inte har skett någon väsentlig lägesförändring så till vida att behovet att ge konsumenterna skydd mot de problem som marknadsföring per telefon orsakar fortfarande kvarstår. Utskottet hänvisar till sitt tidigare betänkande om marknadsföringsförbud (KoUB 4/2011 rd) och konstaterar att ett sådant förbud som föreslås i propositionen är en mycket exceptionell åtgärd. För att förslaget ska vara acceptabelt anser utskottet det viktigt att den föreslagna bestämmelsen föreslås bli temporär och uteslutande ska gälla marknadsföring av mobilabonnemang per telefon. Övriga marknadsföringskanaler kommer alltså fortfarande att vara tillgängliga för eventuella nya teleföretag på marknaden.

På dessa grunder menar utskottet att det är möjligt att förlänga förbudet mot marknadsföring per telefon på det sätt som föreslås i propositionen. Men utskottet betonar att konsekvenserna för bl.a. konkurrensen på marknaden måste utvärderas grundligt under de tre år förbudet är i kraft och i förekommande fall bör åtgärder vidtas för att slopa eller justera regleringen. Det finns i synnerhet

Betänkande KoUB 1/2015 rd

skäl att diskutera alternativa metoder att få bukt med problemen som inte är lika drastiska för marknaden som ett totalförbud. Utskottet påpekar också att de sakkunniga har fört fram behovet att i ett bredare sammanhang åtgärda de problem som telefonförsäljning av andra produkter medför för konsumenterna.

De bemyndiganden att utfärda normer som i propositionen föreslås för Kommunikationsverket är korrekta enligt utskottets uppfattning. De motsvarar de bestämmelser som fanns innan informationssamhällsbalken stiftades.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och ändamålsenlig. Utskottet tillstyrker lagförslaget med anmärkningarna ovan.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i regeringens proposition RP 4/2015 rd utan ändringar.

Helsingfors 3.6.2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Pentti Oinonen saf
vice ordförande Markku Rossi cent
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Mika Lintilä cent
medlem Joona Räsänen sd
medlem Arto Satonen saml
medlem Ville Skinnari sd
medlem Joakim Strand sv
medlem Ari Torniainen cent
ersättare Jari Ronkainen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.